

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 6 Απριλίου 2014
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: Ο έρωτας είναι αρρώστια... που σκοτώνει

«Έρωτας είναι, θα περάσει», λέμε όποτε είμαστε εξομολογητές ερώτων που δεν βρίσκουν ανταπόκριση. Γι' αυτούς έχουν χυθεί ωκεανοί δακρύων και ποταμοί μελάνης καθώς αποτελούν την επιτομή του ρομαντικού ιδεώδους. Ωστόσο, σύμφωνα με μελέτη Βρετανών ψυχολόγων, οι «επιπτώσεις» για όσους υποφέρουν από... έρωτα, είναι πολύ σοβαρότερες από ό,τι είχε αρχικώς αξιολογηθεί.

Σύμφωνα με τους επιστήμονες της Βρετανικής Εταιρείας Ψυχολογίας, η «ραγισμένη καρδιά» μπορεί να οδηγήσει στο θάνατο. Πρόκειται για πραγματική σοβαρή νόσο λένε οι Βρετανοί – ζητώντας από την ιατρική κοινότητα να τη λάβει στα σοβαρά. Επί αιώνες, η μανία, η κατάθλιψη και η ψυχαναγκαστική διαταραχή, που προκαλούνται από τον άνευ ανταποκρίσεως έρωτα, και αποτελούν ρομαντικό ιδεώδες θεωρούνταν φυσιολογική διανοητική κατάσταση και κατά συνέπεια ακίνδυνη, αναφέρει ο συντάκτης της έρευνας κλινικός ψυχολόγος, δρ Φρανκ Τάλις. Τα τελευταία 200 χρόνια, ο άνευ ανταπόκρισης έρωτας και η ψυχοσωματική κατάρρευση που προκαλεί δεν κατατάσσει τον ερωτευμένο μεταξύ των ασθενών, επισημαίνεται στην έρευνα η οποία δημοσιεύεται στην επιθεώρηση The Psychologist, το επίσημο περιοδικό της Βρετανικής Εταιρείας Ψυχολογίας. Όπως τονίζει ο δρ Τάλις, ακόμα και στη σύγχρονη εποχή, ο έρωτας συνδέεται με την «παραφροσύνη» αλλά -δυστυχώς- μόνο στους στίχους δημοφιλών τραγουδιών. Δυστυχώς, οι παθολόγοι, τα κέντρα πρωτοβάθμιας υγείας και οι ψυχίατροι δεν παραπέμπουν στους κλινικούς ψυχολόγους, όσους ερωτοχτυπημένους και άκρως δυστυχείς αναζητούν εκεί βοήθεια για να γιατρέψουν την «ραγισμένη καρδιά τους». «Αν, όμως, κάποιος αναλύσει την ιατρική ορολογία που χρησιμοποιούν, θα διαπιστώσει ότι τελικά το κύριο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο ασθενής δεν είναι παρά το ψυχικό τραύμα που έχει προκαλέσει ο έρωτας που δεν βρήκε ανταπόκριση. Συχνά, βλέπουμε στα ιατρεία ανθρώπους οι οποίοι αδυνατούν να διαχειριστούν την ένταση της αγάπης, που βλέπουν όλη τους τη ζωή να αποσταθεροποιείται όταν ερωτεύονται ή βλέπουν τον κόσμο τους να γκρεμίζεται όταν δεν βρίσκει ανταπόκριση ο έρωτάς τους». Μεταξύ των πιο χαρακτηριστικών συμπτωμάτων είναι η μανία, η διαδοχή δηλαδή, περιόδων εξαιρετικής διάθεσης, αυτοπεποίθησης, αισιοδοξίας και απόλυτης κατάθλιψης ή

ιδεοψυχαναγκαστικής συμπεριφοράς που εκδηλώνεται με διαρκή έλεγχο του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και του τηλεφώνου «μήπως» και το αντικείμενο του πόθου τηλεφωνήσει ή γράψει.

Δεν είναι λίγες οι φορές που οι γιατροί παρατηρούν σωματική κατάρρευση του ατυχήσαντος, ο οποίος συχνά, ευτυχώς για λίγο, μεταβάλλεται σε σύγχρονη Μαργαρίτα Γκοτιέ. Δυστυχώς, καταλήγει το άρθρο, «ο πόνος του έρωτα» μπορεί ενίοτε να οδηγήσει ακόμα και σε αυτοκτονία. «Τελευταίως πραγματοποιούνται αρκετές μελέτες για τα ψυχοσεξουαλικά προβλήματα και γενικότερα αυτά των ερωτικών σχέσεων. Δυστυχώς, δεν έτυχε του επιστημονικού ενδιαφέροντος ο «ατελέσφορος έρωτας». Όμως πρέπει να αντιμετωπίσουμε σοβαρά το πρόβλημα και να διδαχθούμε από τους αρχαίους οι οποίοι το θεωρούσαν νόσημα και το θεράπευαν όπως κάθε άλλη ασθένεια», κατέληξε ο δρ Τάλις.

Εφημ. «Η Καθημερινή» 08/02/2005

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

[...] Ζούμε τον αιώνα του πάθους γι' απελευθερώσεις – ίσως επειδή πέρσεψαν¹ τα «πολιτισμένα» δεσμά – κι ο άνθρωπος είτε φυσικό να ζητήσει ν' αποτινάξει πρώτον έναν ζυγό του εσωτερικόν, ή που ορισμένες κοινωνικές συμβάσεις τον έκαναν να εσωτερικευτεί, να γίνεται δηλαδή ασήκωτος, τελειωτικός.

Η μηχανοποίηση της ερωτικής λειτουργίας απεκάλυψε μάλλον παρά που έφθειρε τον καταδυναστευτικό χαρακτήρα του ερωτικού ενστίκτου. Από τα πιο αισθητά της επακόλουθα ήταν ο αποπλισμός του έρωτα από τη φανταστική του εξάρτηση. Καθαιρέθηκε, δηλαδή, το συναίσθημα, δεν καθηρέθηκε η σκοτεινή ορμή. Μ' εξαίρεση αναμφισβήτητη τις εξαιρέσεις, οι άνθρωποι τώρα πια αγαπάνε χωρίς ψευδαισθήσεις, κάνουν έρωτα χωρίς φαντασιώσεις, μυστικοπάθειες, παρακρούσεις υποκινημένες από μια στέρηση χρόνια ή συμπτωματική. Αγαπάνε πιο απερίφραστα, ως ζώα, αγκαλιάζονται, χωρίς την αυταπάτη πως έτσι γεύονται κάτι από την αιωνιότητα, μεταχειρίζονται ο ένας τον άλλον ως αναγκαίον σύνεργο της ηδονής! Όλ' αυτά είναι βέβαια ωμότερα από τα παλαιά. Δεν είναι και λιγότερο υποταγμένα σε μια ξένη βούληση, τη θέληση του προσωπίδοφόρου² που τον λέμε Φύση.

Κι έρχεται το ερώτημα: σε τι απόβλεπε αρχικά αυτή η απελευθέρωση; Στην απαλλαγή μας από τον κοινωνικό νόμο; Βέβαια η νίκη – και πολύ μικρή. Τους θεσμούς τους αλλάζουμε όπως μας αρέσει, τα ήθη εξελίσσονται από μόνα τους, ο άνθρωπος σκορπίζει με τη ρομφαία³ του λογικού του ένα πλήθος ίσκιους, που άλλοτε τον τρόμαζαν. Ας μην υπερτιμά όμως την ανεξαρτησία του. Ο δαίμονας της σάρκας, ξορκισμένος ή αξόρκιστος, μας σπιρουνίζει⁴ πάντα. Δεν είμαστε πολύ πιο αυτάρκεις επειδή μπορούμε να εκτελούμε την ερωτική λειτουργία αναφανδόν⁵, χωρίς κρυψινόιες⁶, στρατηγήματα, περιφράσεις, διπροσωπίες, υστερίες, μετάνοιες. Αν σκοπός μας ήταν η διατράνωση μιας ανεξαρτησίας μας, η απογύμνωση του ερωτικού ενστίκτου από θέλητρα φανταστικά και πρόσθετα, πολύ λίγα πράγματα έχουμε στην

ουσία κατορθώσει. Το ερωτικό ένστικτο, κόσμος σκοτεινός και πολυδαίδαλος μ' όσο κι αν χύνουμε πάνω του ωμό φως, μάς κυβερνάει πάντα.

Α. Τερζάκης, Κρίση κι έλεγχος της εποχής μας, Εκδόσεις των φίλων, Αθήνα 1989, σελ. 307-308 (διατηρήθηκε η ορθογραφία του κειμένου)

Λεξιλόγιο:

1. πέρσεψαν = περίσσεψαν
2. προσωπίδοφόρος = αυτός που φορά προσωπίδα, ο μασκοφόρος
3. ρομφαία = το πύρινο σπαθί των αρχαγγέλων, μεγάλο, πλατύ και δίκοπο σπαθί
4. σπιρουνίζω = πιέζω το δέρμα (ζώου στο οποίο επιβαίνω) με το σπιρούνι
5. αναφανδόν = ολοφάνερα, απροκάλυπτα, εντελώς φανερά, χωρίς επιφύλαξη
6. κρυψίνοια = αποκάλυψη προσωπικών σκέψεων ή προθέσεων, προσποίηση, υποκρισία

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

A1. Ποιες απόψεις παραθέτει ο συγγραφέας για τον έρωτα στο 1^ο κείμενο; Να αναφερθείτε σε αυτές και να τις σχολιάσετε σε μία παράγραφο (90-100 λέξεις).

Μονάδες 15

A2. α) Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία και τον τρόπο ανάπτυξης της 2^{ης} παραγράφου του 2^{ου} κειμένου.

Μονάδες 6

β) επειδή, δηλαδή, όμως, Αν: ποιος είναι ο ρόλος και τι δηλώνουν οι παραπάνω λέξεις του 2^{ου} κειμένου;

Μονάδες 4

B1. απελευθερώσεις, συμβάσεις, συμπτωματική, υποταγμένα, εκτελούμε: Να χωρίσετε τις παραπάνω λέξεις του 2^{ου} κειμένου στα συνθετικά τους και στη συνέχεια να σχηματίσετε από το β' συνθετικό καθεμιάς μία νέα σύνθετη λέξη.

Μονάδες 10

B2. α) Ζούμε: Τι δηλώνει η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου από τον συγγραφέα του 2^{ου} κειμένου;

Μονάδες 5

β) ωκεανοί δακρύων, ραγισμένη καρδιά, δημοφιλών τραγουδιών, ιατρική ορολογία: Αφού λάβετε υπόψη τη σημασία που έχουν οι παραπάνω φράσεις στο 1^ο κείμενο, να σημειώσετε στο τετράδιό σας σε ποιες από αυτές η γλώσσα λειτουργεί αναφορικά και σε ποιες ποιητικά.

Μονάδες 4

γ) Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις του 1^{ου} κειμένου και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της:

«Αν, όμως, κάποιος αναλύσει την ιατρική ορολογία...»
«πρέπει [...] να διδαχθούμε από τους αρχαίους...»

Μονάδες 6

Γ. Διαβάσατε στην τάξη σας τα παραπάνω κείμενα και διατυπώθηκαν απόψεις: *για τον χαμένο ρομαντισμό, την έλλειψη αγνότητας και ευαισθησίας, αλλά και τη νοοτροπία του εύκολου γρήγορου και ανώδυνου πειραματισμού στην αγάπη και στον έρωτα.* Με παρότρυνση της/του φιλόλογου σας αποφασίστηκε η διοργάνωση μιας εκδήλωσης στο σχολείο σας με σκοπό να παρουσιαστούν: *οι τρόποι με τους οποίους αντιλαμβάνεται και βιώνει η γενιά σας την αγάπη και τον έρωτα, αλλά και τα προβλήματα που εμφανίζονται από τις επιλογές αυτές.*

Στην εκδήλωση αυτή θα έχετε ρόλο κεντρικού/-ής ομιλητή/-τριας και το κείμενό σας θα έχει τα χαρακτηριστικά του προσχεδιασμένου προφορικού λόγου. (400 λέξεις)

Μονάδες 50

ΘΕΜΑΤΑ